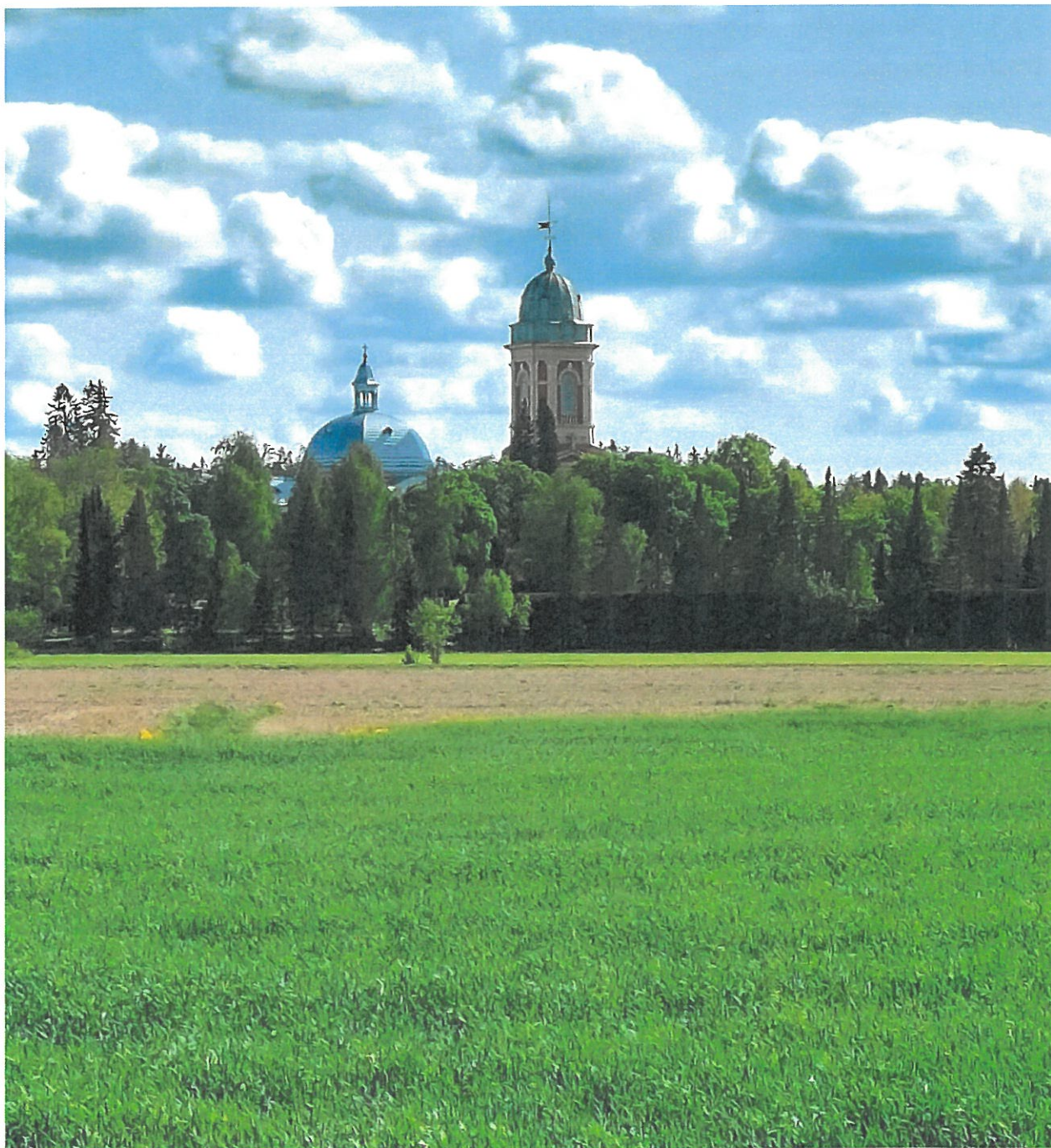

LOIMAAN KAUPUNGIN ARVIOINTIKERTOMUS 2022

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Sisällys

1. Puheenjohtajan tervehdys	3
2. Tarkastuslautakunta 2022	4
2.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpanot	5
2.2. Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet	5
2.3. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2022	6
3. Tarkastuslautakunnan keskeisimmät havainnot	6
4. Kaupungin talous	7
4.1. Taloudellinen asema ja kehitys	7
4.2. Talouden tasapainottamistarve ja toimenpiteet	8
4.3. Kuntakonsernin ohjaus ja valvonta sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	9
5. Investoinnit	10
6. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet	11
7. Vuoden 2022 tilinpäätös, johtopäätökset	12
8. Vuoden 2021 arviointikertomuksen toimenpide-esitysten toteutuminen	13
9. Hallintopalveluala	13
9.1. Kaupunginvaltuusto	13
9.2. Tarkastuslautakunta	13
9.3. Keskusvaalilautakunta	13
9.4. Kaupunginhallitus	13
10. Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet	14
10.1. Tytäryhteisöt	14
10.2. Kuntayhtymät	16
10.3. Loimaan Vesi -liikelaitos	16
11. Sosiaali- ja terveystalouden palveluala	17
11.1. Hallinto	17
11.2. Sosiaalityö	17
11.3. Terveys- ja hoivapalvelut	18
12. Sivistyspalveluala	18
12.1. Varhaiskasvatus	19
12.2. Perusopetus	19
12.3. Vapaa-aikapalvelut	20
13. Tekninen- ja ympäristöpalveluala	22
14. Tarkastuslautakunnan toimenpide-esitykset	24
15. Allekirjoitukset	25

1. Puheenjohtajan tervehdys

Tarkastuslautakunnan tällä kokoonpanolla suoritettavan tarkastelujakson 2021-2024 toinen tarkastuskertomus on nyt kansissa. Näiltä osin tämän kokoonpanon lautakuntatyö alkaa lähestyä puolenvälin krouvia. Jos vuosi 2021 oli poikkeuksellinen koronapandemioineen, niin 24.2.2022 lähtien saimme uuden huolenaiheen. Covid-19 epidemian helpottaessa vuoden 2022 aikana, Eurooppaan saapui sota. Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikutti myös loimaalaisten elämässä ja Loimaan katukuvassa. Tähän voi todeta, että vuodet eivät ole veljiä keskenään.

Rahan hinta muuttui vuoden 2022 aikana. Korkojen noustessa lainojen määrä alkaa näytellä suurempaa roolia. Onkin hyvä, että Loimaan talous antoi mahdollisuuden hieman lyhentää velkaa. Investointiohjelmaa on syytä viedä eteenpäin ja paikata "investointivelkaa", mutta talousasioissa kannattaa nyt olla tarkasti harkitseva. On hienoa, että saimme Loimaan kaupungille talousjohtajan, joka on päässyt toimintoihin hyvin sisälle ja haluan kiittää niin omasta, kuin tarkastuslautakunnankin puolesta talousjohtajaa selkeästä raportoinnista ja avusta tarkastuslautakunnan toiminnan eteen. Kiitokset myös kaikille työhön osallistuneille, haastatelluille ja kokousten sihteerille.

Kaiken kaikkiaan Loimaalla vaikuttaisi tilanne olevan melko hyvä. Teollisuus vetää ja työpaikkoja syntyy. Ehkä meillä ei asiat olekaan ihan niin huonosti, kuin välillä itsellemme saatamme uskotella.

Loimaalla 31.5.2023

Markku Pulliainen

2. Tarkastuslautakunta 2022

Tarkastuslautakunnan kokoonpano säilyi muuten samana koko tarkasteluvuoden 2022, mutta 9.5.2022 tapahtui yksi henkilövaihdos, kun kaupunginvaltuusto myönsi tarkastuslautakunnan jäsenelle Henri Nummelalle eron ja tilalle valittiin Sakari Kojo. Tarkastuslautakunta kokoontui 12 kertaa vuonna 2022.

Tarkastuslautakunnan tehtävät muodostuvat kuntalain 121§:n ja kaupungin hallintosäännön 71-77§:ien edellyttämien tehtävien mukaan. Tarkastuslautakunnalle määritellyt tehtävät ovat:

1. Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
4. Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

2.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpanot

Tarkastuslautakunnan kokoonpanot on esitetty seuraavissa taulukoissa. Kokouksiin osallistumiskerrat ovat suluissa. Tarkastuslautakunta kokoontui 12 kertaa vuonna 2022.

Tarkastuslautakunnan kokoukset on järjestetty hybridikokouksina, joten niihin on ollut mahdollista osallistua myös etäyhteyden kautta. Tarkastuslautakunnan kokouksiin on tarkastuslautakunnan jäsenten osallistumisprosentti ollut 100 (joko varsinainen jäsen tai varajäsen on ollut läsnä kokouksessa).

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1.-9.5.2022:

<u>Varsinainen jäsen</u>	<u>Henkilökohtainen varajäsen</u>
Pulliainen Markku, pj (5)	Hämäläinen Juhani
Heinonen Riina, vpj (5)	Mikkola Hannes
Boenisch Maiju (5)	Piironen Hanna-Mari
Helander Mimosa (5)	Ollilainen Suvi
Kannisto Kimmo (5)	Kannisto Liisa
Nummela Henri (5)	Uusitalo Ilari
Ollila Riikka (5)	Huhti Elina

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 9.5.-31.12.2022:

<u>Varsinainen jäsen</u>	<u>Henkilökohtainen varajäsen</u>
Pulliainen Markku, pj (7)	Hämäläinen Juhani
Heinonen Riina, vpj (7)	Mikkola Hannes
Boenisch Maiju (7)	Piironen Hanna-Mari
Helander Mimosa (7)	Ollilainen Suvi
Kannisto Kimmo (7)	Kannisto Liisa
Kojo Sakari (7)	Uusitalo Ilari
Ollila Riikka (7)	Huhti Elina

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut Markku Pulliainen. Teknisenä valmistelijana ja sihteerinä on toiminut Sami Männistö.

Hallinnon ja talouden tarkastajana on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy, jonka kanssa on tehty sopimus kaupungin ja sen konserniyhteisöjen tarkastuksista vuosille 2019-2022 (+ optiovuodet 2023-2024). Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Mikko Luoma. Tarkastusryhmän jäseninä ovat toimineet: Meri Rasehorn-Luumi, Anne Salminen ja Reetta Vataja. Tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista tarkastuslautakunnalle ja antanut kuntalain 125§:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen edelleen kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi.

2.2. Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet

Tarkastuslautakunta on todennut varsinaisten jäsentensä osalta esteellisyydet seuraavasti:

- Riina Heinonen on esteellinen sivistyslautakunnan arviointiin
- Riikka Ollila on esteellinen elinympäristölautakunnan arviointiin
- Maiju Boenisch on esteellinen kaavatoimikunnan arviointiin
- Kimmo Kannisto on esteellinen arvioimaan Loimaan Vesi -liikelaitosta

- Sakari Kojo on esteellinen arvioimaan hyvinvointilautakuntaa

Tarkastuslautakunta on huomionnut esteellisyydet arviointikertomusta laatiessaan.

2.3. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2022

Tarkastuslautakunta on laatinut itselleen valtuustokaudelle 2021-2025 arviointisuunnitelman, jota käytetään lautakunnan toiminnan perusohjeena. Osa tarkastuslautakunnan jäsenistä osallistui BDO:n järjestämään koulutukseen 28.10.2022 ja Aluekoulutuksen verkkokoulutukseen 3.11.2022.

Tarkastuslautakunta hyväksyi tilintarkastusyhteisön hinnankorotuksen. Tilintarkastusyhteisö KPMG Julkistarkastus teki 5 % hinnankorotusilmoituksen 21.4.2022, minkä tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi korotuksen kuultuaan palveluntarjoajan perusteet kokouksessaan 1.6.2022 § 47.

Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 17.8.2022 ehdottaa kaupunginvaltuustolle, ettei tilintarkastuspalveluiden optiovuosia (2023-2024) käytetä. Valtuusto hyväksyi ehdotuksen 29.8.2022 ja valtuutti tarkastuslautakunnan aloittamaan tilintarkastuspalveluiden hankintaprosessin tilikausille 2023-2028. Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 14.9.2022 aloittaa tilintarkastuspalveluiden hankintaprosessin (kilpailutus) vuosille 2023-2028 Hansel Oy:n yhteishankintajärjestelmän kautta. Käsittelyn aikana ajanjakso lyheni vuoteen 2026, koska hankinta oli mahdollista tehdä Hanselin kautta ainoastaan tilikausille 2023-2026. Varsinainen hankinta siirtyi vuodelle 2023.

Tarkastuslautakunta kävi tutustumassa Loimaan kaukolämpö Oy:n toimintaan 12.10.2022. Toimintaa esittelivät hallituksen puheenjohtaja Leena Virtanen ja toimitusjohtaja Tero Tähtinen.

Kokouksissaan tarkastuslautakunta on vuoden 2022 aikana haastatellut seuraavia henkilöitä:

Jari Rantala, kaupungin johtaja
Katja Mäkelä, talousjohtaja
Antti Korte, tekninen johtaja
Harri Laaksonen, rakennuttamisinsinööri
Paavo Laaksonen, kehittämisjohtaja
Manne Pärkö, sivistysjohtaja
Sanni Kiviniemi, sivistyslautakunnan puheenjohtaja
Timo Hokkanen, sosiaali- ja terveysjohtaja
Jari Välimäki, hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja
Hanna Rannanperä, Loimaan vuokra-asunnot Oy
Timo Lahtinen, Loimaan vuokra-asunnot, hallituksen puheenjohtaja

3. Tarkastuslautakunnan keskeisimmät havainnot

Tarkastuslautakunta on käymissään keskusteluissaan pohtinut kaupunginvaltuuston roolia päätöksenteossa. Valtuusto kokoontuu varsin harvakseltaan ja usein asialistalla on vain vähän päätettäviä asioita. Päätöksenteko keskittyy kaupunginhallitukselle ja viranhaltijoille. Tarkastuslautakunnan mielestä demokratian toteutumiseksi olisi hyvä tuoda asioita enemmän kaupunginvaltuuston käsittelyyn ja päätettäväksi.

Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa kiinnitetään enemmän huomiota konserniyhtiöiden omistajaohjaukseen ja että ohjaus tapahtuisi uudistetun konserniohjeen määrittämällä tavalla. Erityisesti tavoitteiden asetannassa ja seurannassa on osalla konserniyhtiöistä parantamisen varaa.

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä Kiinteistö Oy Loimaan vuokra-asuntojen verotusperusteisten varausten muutoksiin liittyvästä kirjanpidollisesta toimesta. Varauksia on lisätty tilinpäätökseen vuonna 2021 sekä 2022 ja varausten määrä on nousevalla trendillä. Onko tällainen kirjanpidollinen asia normaalia toimintaa kiinteistöalan yrityksissä?

Kiinteistö Oy Loimaan vuokra-asuntojen tilikauden alijäämä yrityksen omassa tilinpäätöksessä eroaa Loimaan kaupungin tilinpäätösasiakirjassa ilmoitetusta. Onko tässä tapahtunut kirjoitusvirhe vai mistä eri luvut johtuvat?"

4. Kaupungin talous

4.1. Taloudellinen asema ja kehitys

Loimaan kaupungin virallinen tuloslaskelma on Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen tulosten yhdistelmä. Tuloslaskelman toteutumisvertailun mukaan **toimintatuotot** olivat vuonna 2022 yhteensä 17,9 milj. euroa. Summa on 1,44 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2021. Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuotot olivat 1 milj. euroa isommat. Toimintatuotot nousivat muutettuun talousarvioon nähden tuet ja avustuksien osalta noin 1,34 milj. euroa. Valtion koronatukien osuus näistä on 945 000 euroa. Myyntituotot jäivät alle muutetun talousarvion 160 000 euroa ja maksutuotot alle muutetun talousarvion 121 000 euroa.

Toimintakulut olivat 121,2 milj. euroa ja nousivat vuoteen 2021 nähden 4,4 milj. euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakulut olivat 1,597 milj. euroa isommat kuin oli arvioitu. Palvelujen ostoja kertyi 1,1 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu. Palvelujen ostot kasvoivat 3,6 % vuoteen 2021 verrattuna. Aineet, tarvikkeet ja tavaroiden kulut olivat 508 000 euroa isommat kuin muutetussa talousarviossa esitetty ja kasvoivat 2,6 % verrattuna vuoteen 2021. Avustukset jäivät 89 000 euroa alle muutetun talousarvion ja vähenivät 4,9 % vuoteen 2021 verrattuna. Muut toimintamenoja kertyi 244 000 euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu. Muut toimintamenot kasvoivat 5,8 % vuoteen 2021 verrattuna.

Toimintakate oli -103,3 milj. euroa. Toimintakate heikkeni 5,863 milj. euroa vuoteen 2021 verrattuna. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakate ylittyi 593 000 euroa.

Verotuloja vuonna 2022 kertyi yhteensä 60,57 milj. euroa, joka oli 525 000 euroa enemmän kuin vuonna 2021 ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 2,545 milj. euroa enemmän.

Kunnallisverotuottoja Loimaan kaupungille kertyi vuonna 2022 yhteensä 50,1 milj. euroa. Tämä oli 211 000 euroa vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu sekä 139 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Kunnallisveroprosenttiin ei tehty muutoksia vuodelle 2022.

Valtionosuuksia maksettiin kaupungille yhteensä 48,71 milj. euroa, joka oli 3,82 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Alkuperäiseen talousarvioon nähden summa oli 896 000 euroa suurempi.

Käyttötulot eli toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,9 milj. euroa (vuonna 2021 kasvoi 2,9 milj. euroa) ja toimintakulut kasvoivat 4,4 milj. euroa (vuonna 2021 kasvoivat 8,1 milj. euroa).

Vuosikate oli 6,150 milj. euroa. Summa on 1,362 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2021. Muutettuun talousarvioon nähden summa on 440 000 euroa isompi.

Tilikauden tulos toteutui 1,0 miljoonaa euroa ylijäämäisenä (vuonna 2021: 2,8 milj. euroa ylijäämäinen).

Seuraavassa taulukossa on verrattu kaupungin taloutta vuosina 2021–2022 Manner-Suomen kuntien ja Loimaan kaupungin kokoluokan kuntien keskiarvoihin neljän tunnusluvun valossa.

	Toimintakate €/asukas		Verotulot €/asukas		Valtionosuudet €/asukas	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Manner-Suomi	-5 845	-6 216	4 604	4 848	1 824	1 941
5 000 - 20 000 asukasta	-6 359	-6 733	4 141	4 291	2 712	2 881
Loimaan kaupunki	-6 237	-6 640	3 843	3 876	2 872	3 117

Lähde: Suomen Kuntaliitto. Vuosi 2022 on ennakkotieto

	Vuosikate €/asukas		Vuosikate % poistoista		Lainakanta €/asukas	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Manner-Suomi	681	635	157 %	145 %	3 465	3 359
5 000 - 20 000 asukasta	541	470	139 %	122 %	3 567	3 406
Loimaan kaupunki	481	399	170 %	141 %	2 074	2 041

Lähde: Suomen Kuntaliitto. Vuosi 2022 on ennakkotieto.

Vuosikatteella mitattava tulo-rahoitus on pienentynyt koko maassa vuoteen 2021 verrattuna, myös Loimaan kaupungin osalta. Valtionosuudet asukasta kohden kasvoivat vuonna 2022 kuitenkin koko maan osuuden osalta. Myös verotulot asukasta kohden kasvoivat vuonna 2022. Vuoden 2022 osalta Loimaan vuosikate on alle Manner-Suomen kuntien ja vertailuryhmän tason. Poistoihin suhteutetun vuosikatteen osalta Loimaan kaupunki on vuoden 2021 tapaan ylittänyt muiden kuntien (5 000–20 000 as.) keskiarvon vuonna 2022, mutta Manner-Suomeen verrattuna poistoihin suhteutettu vuosikate oli vuonna 2022 pienempi. Lainakanta per asukas on Loimaan kaupungin osalta sekä alle maan keskiarvon että alle vertailukuntien.

4.2. Talouden tasapainottamistarve ja toimenpiteet

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuneet myös kuntakonsernissa. Vastaisuudessa on perusteltua talousarvion valmistelussa kiinnittää edelleen huomioita siihen, että myös konserniin kuuluville kaikille tytäryhtiöille asetetaan tavoitteet. Tavoitteiden avulla valtuustolla on näin mahdollisuus toteuttaa omistajaohjausta asianomaisen yhteisölainsäädännön sallimissa rajoissa.

Loimaan kaupungin hallintosäännön mukaan (22 § 5. kohta) kaupunginhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteuttamisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 41,6 % (2021: 45,85 %). Konsernin lainakanta on 3 381 €/asukas, mikä on 562 euroa enemmän per asukas edelliseen vuoteen verrattuna (2021: 2 819 €/asukas).

4.3. Kuntakonsernin ohjaus ja valvonta sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kaupungin ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta. Loimaan kaupungin vesihuoltolaitos kuuluu kaupungin sisäiseen konserniin ja yhdistellään suoraan kaupungin viralliseen tilinpäätökseen. Ulkoiseen konsernitaseeseen yhdistellään ne tytäryhteisöt, joissa kaupungilla määräysvaltaa (yli 50 prosenttia) ja kaupungin palveluja tuottavat kuntayhtymät omistusosuuksien suhteessa.

Konserniohje uudistettu ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.6.2022.

Konsernirakenne vuoden 2022 alussa:

Liikelaitos	Omistusosuus
Loimaan Vesi-liikelaitos	100 %

Tytäryhteisö	Omistusosuus
Asunto- ja kiinteistöpoliittiset yhtiöt:	
Hulmin Huolto Oy	100 %
Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti	60 %
Kehitys Oy Kurittula	100 %
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot	100 %
Kiinteistö Oy Telkäntie 1	100 %
Energiapoliittinen yhtiö:	
Loimaan Kaukolämpö Oy	51 %

Kuntayhtymät	Omistusosuus
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	45,11 %
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	5,98 %
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	5,09 %
Varsinais-Suomen liitto	3,55 %

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että uudistetussa konserniohjeessa kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-kodin kaupungin omistusosuudeksi on ilmoitettu 63%, jolloin konserniohjeen ja tilinpäätösasiakirjan välillä vallitsee ristiriita.

Lisäksi konserniohjeessa on todettu, että kaupungilla ei ole kuntayhtymissä määräysvaltaa, mutta ne yhdistellään kaupungin konsernitalinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa.

Tilinpäätösasiakirjan mukaan, konsernivalvonnan toteuttamiseksi konserniyhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan puolivuositain. Tytäryhteisöjen osavuosiseuranta 30.6. tilanteen mukaan on käsitelty kaupunginhallituksessa.

Lisäksi tilinpäätösasiakirjassa todetaan, että kaupunginhallituksen käsityksen mukaan konsernivalvonta ja ohjaus on ollut hyvällä tasolla. Loimaan kaupungin hallintosäännön mukaan (22 § 5. kohta) kaupunginhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin

kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa.

13.6.2022 hyväksytyn konserniohjeen kohdassa 11 (Talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus) todetaan mm. seuraavaa: "Valtuusto asettaa talousarviossa liikelaitoksille ja tytäryhteisölle toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Konsernijohto neuvottelee liikelaitoksen ja tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että liikelaitosten ja tytäryhteisöjen toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Liikelaitoksen ja tytäryhteisön taloussuunnitelman tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin."

Samaisen konserniohjeen kohdassa 12 (Konserniraportointi) määritellään, kuinka konserniraportointi tulisi toteuttaa: "Tytäryhteisöt raportoivat kaupungille toimintansa ja taloutensa kehittymisestä sekä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta kolmannesvuosittain konsernijohton määräämällä tavalla. Konserniyhteisöt toimittavat kaupungille konsernijohton edellyttämät esitykset vuotuisiksi tavoitteiksi ja muut edellytetyt raportit pyydettyssä määräajassa."

Kaupunkikonsernin tarkastuksesta ja valvonnasta todetaan konserniohjeen kohdassa 16 seuraavaa: "Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginvaltuuston asettama tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet toteutuneet kaupunkikonsernissa. Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus tytäryhteisöistä perustuu siihen, mitä kulloinkin voimassa olevassa kuntalaissa on säädetty."

Tarkastuslautakunnan yhtenä tehtävänä on siis arvioida, ovatko valtuuston ja konsernijohton asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet täyttyneet konserniohjeen tarkoittamalla tavalla. Tarkastuslautakunnalle jää tässä kohden epäselväksi, mitä tavoitteita konsernijohton toimesta tytäryhteisöille on asetettu tilikaudelle 2022 ja ovatko asetetut ja yhdessä tytäryhteisöjen kanssa hyväksytyt tavoitteet täyttyneet konsernijohton asettamalla tavalla?

Tarkastuslautakunta kiinnittää myös huomiota konserniraportoinnin käytänteisiin. Konserniohjeen perusteella tytäryhteisöjen tulisi raportoida kaupungille toimintansa ja taloutensa kehittymistä sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista kolmannesvuosittain. Tilinpäätösasiakirjan mukaan tarkastuslautakunta jää sellaiseen käsitykseen, että osavuosiseurantaa olisi toteutettu puolivuositain.

5. Investoinnit

Loimaan kaupungin ja Vesi-liikelaitoksen investointimenot olivat vuonna 2022 yhteensä 3,3 milj. euroa (vuonna 2021: 4,1 milj. euroa), joka jäi muutetusta talousarviosta 1,35 milj. euroa. Vuonna 2021 investointimenot jäivät talousarviosta 2,5 milj. euroa. Investointimenot ovat yhteensä pienentyneet 0,8 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Investointituloja oli yhteensä 35 000 euroa (vuonna 2021: 27 000 euroa).

Kaupungin investointimenot olivat investointiosan mukaan 1,86 milj. euroa vuonna 2022 (Vuonna 2021: 1,9 milj. euroa). Investointimenot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 40 tuhatta euroa. Vuoteen 2021 verrattuna investointitulot nousivat 11 tuhatta euroa

Loimaan kaupunki + Vesi-liikelaitos	TP 2021	TA + M 2022	TP 2022	Poikkeama	Käyttö %
Investointimenot	-4 098 000	-4 634 787	-3 286 000	1 348 787	70,8 %
Investointitulot	26 720	150 000	34 892	115 108	23,2 %
Investoinnit netto	-3 931 000	-4 175 000	-3 130 000	1 045 000	74,9 %

Vesi-liikelaitoksen vuoden 2022 investointimenot olivat 1,4 milj. euroa (Vuonna 2021: 2,2 milj. euroa), mikä jäi 0,6 milj. euroa talousarviota pienemmäksi. Investointimenot vähenivät vuoteen 2021 verrattuna 0,5 miljoonaa euroa. Investointituloja ei ollut talousarviossa, mutta toteutuma oli 35 tuhatta euroa.

Vesi-liikelaitos	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Käyttö %
Investointimenot	-2 197 130	-1 985 000	-1 421 435	563 565	71,6 %
Investointitulot	3 243	0	0	0	
Investoinnit netto	-2 293 887	-1 985 000	-1 421 435	563 565	71,6 %

Investointien toteutuminen:

- Niittymäenkatu, Eteläkaari-Kankaankuja rakennettiin valmiiksi.
- Myrskylinnan alueen saneeraus valmistui
- Pääterveysaseman vesikatteen uusinta
- Hirvikosken terveysaseman tilojen muutostyöt kehitysvammaisten päivätoiminnan käyttöön
- Metsämaan Nahuntuvan muutos päiväkodin käyttöön

Metsämaan jäteveden puhdistamo:

Alkuperäisen aikataulun mukaan hankkeen piti valmistua syksyllä 2022. Puhdistamon suunnittelua maastotöineen jatkettiin talvella ja kesällä 2022, ja suunnittelun kuluessa todettiin, että hanke ei valmistu alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Hankkeen suunnittelu ja kilpailutus saatiin kuitenkin päätökseen vuoden loppuun mennessä.

Satakunnantien kunnallistekniikan saneerausurakka

Hankesuunnittelu saatiin valmiiksi vuoden 2022 aikana ja myös kilpailutus tehtiin vuoden loppuun mennessä. Urakoitsijan valinta siirtyi seuraavalle vuodelle.

Väinämöisenkadun loppuosan peruskorjaus siirtyi eteenpäin, samoin kuin Kauhaojan koulun julkisivukorjaus ja lämmönjakohuoneen saneeraus sekä Puistokadun koulun ja Keskuskoulun julkisivukorjaukset.

6. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet

Kuntalain kunnan strategiaa koskevassa pykälässä 37 § edellytetään kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien edistämistä ja kuntalain 22 §:ssä sanotaan, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä tulee olla edellytykset vaikuttaa kunnan toimintaan. Osallisuus tarkoittaa kuntalaisten mahdollisuutta vaikuttaa kunnan tarjoamien palveluiden saatavuuteen ja laatuun.

Loimaan kaupungin osallistamishjelma 2022-2025 on hyväksytty kaupunginhallituksessa 20.12.2021. Siinä on kerrottu, mitä osallisuus on, ja esitelty mm. osallisuuden muotoja, osallistamisen periaatteita, menetelmiä ja arviointia. Lisäksi siinä lueteltiin Loimaan kaupungin osallistamispyrkimyksiä.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa oppilailla ja huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatussyksikön/koulun toimintoihin ja ajankohtaisiin asioihin mm. oppilaskunnan ja vanhempainyhdistysten kautta. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä vapaa-aikapalveluissa toteutetaan säännöllisesti asiakastyytyväisyyskyselyjä.

Loimaan uuden kaupunkistrategian työstämiseen kuului kaksi kaikille kuntalaisille avointa teemailtaa keväällä 2022. Lisäksi strategiatyöhön pystyi osallistumaan verkkokyselyyn vastaamalla. Nettikyselyitä oli myös mm. jätehuollosta, paikallisjunaliikenteestä, liikenneturvallisuudesta sekä ulkoalueiden hoidosta. Puistokummi-toimintaan saavat kaikki kuntalaiset lähtea mukaan.

Osallistuva budjetointi toteuttaa kaupungin strategian mukaisia vuoropuhelun periaatteita kuntalaisten ja päätöksentekijöiden välillä. Osallistuvan budjetoinnin tavoitteena on edistää kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia, vahvistaa yhdenvertaisuutta sekä lisätä kuntalaisten ymmärrystä kaupungin toiminnasta. Osallistuvan budjetoinnin ehdotuksen vuonna 2021 voitti frisbeegolf-radan rakentaminen Juvan alueelle, mutta tämä hanke ei toteutunut vuoden 2021 aikana, eikä myöskään vuonna 2022. Vuonna 2022 toteutettu osallistuva budjetointi (10 000 €) päätettiin toteuttaa nuorisopalveluiden ja nuorisovaltuuston toimesta, teemana lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Nuorille suunnatun kyselyn perusteella päätettiin hankkia kaksi skeittiramppia Citynuokkarin pihalle. Näiden skeittiramppien toimitusajankohdaksi suunniteltiin kevättä 2023.

Loimaan kaupungin uuden brändin suunnittelu aloitettiin syksyllä 2022. Kuntalaiset saivat osallistua ns. pop up -ständeillä loimaalaisissa kaupoissa brändisuunnitteluun. Näitä pop uppeja järjestettiin 2 kertaa. Loimaan katujen kuntokartoitukseen saivat kuntalaiset myös halutessaan osallistua älypuhelimien ladattavan ilmaisen Crowdsorsa-mobiilipelin avulla.

Nämä esimerkit osoittavat, että Loimaan kaupungilla on paljon erilaisia kuntalaisten osallistamis- ja osallistumistapoja. Näiden lisäksi kuntalaiset voivat tehdä kuntalaisaloitteita. Loimaan kaupunginvaltuuston kokoukset livestriimataan ja ne ovat katsottavissa netissä 2 viikkoa kokouksen jälkeen. Valtuuston kokoukset ovat julkisia, joten myös paikan päälle saa nyt koronarajoitusten päätyttyä tulla.

Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että myös eri taustaiset maahanmuuttajat, heikommassa asemassa olevat, ikäihmiset ja muut "maan hiljaiset" saivat äänensä kuuluviin eikä vain aktiivisten ääni kuuluisi.

7. Vuoden 2022 tilinpäätös, johtopäätökset

Kun edellisvuoden (2021) tulos oli 2,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen, moni ehkä ajatteli, että vuoden 2022 tilinpäätös voisi olla hyvinkin synkkä. Tämä skenaario ei kuitenkaan toteutunut ja vuoden 2022 tuloksen 1,844 miljoonaa euroa voidaan sanoa olevan olosuhteisiin nähden varsin kelvollinen ja jo kolmantena peräkkäisenä vuotena positiivinen.

8. Vuoden 2021 arviointikertomuksen toimenpide-esitysten toteutuminen

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2021 arviointikertomuksessa valtuustolle toiveen, että kaikki kaupungin sähköiset pöytäkirjat olisivat verkkosivuilla nähtävissä ainakin neljä vuotta. Edelleenkin näin ei ole, vaan pöytäkirjat ovat saatavilla vain kahdelta vuodelta eli vuoden 2021 alusta alkaen. Tarkastuslautakunta toivoisi tähän muutosta jo nyt eikä niin, että tilanne paranee vasta kahden vuoden päästä.

Tarkastuslautakunta esiin investointien toteuttamisen tärkeyden vuoden 2021 arviointikertomuksessaan. Vuonna 2022 kaupunki on osittain saanut joidenkin isojen investointien kilpailutukset ja suunnittelut alulle. Investointien toteuttamista tulee jatkaa määrätietoisesti ja ajallaan.

Digitaalisten prosessien osalta kaupunki on ottanut käyttöönsä sähköisen allekirjoituksen, mikä on tarkastuslautakunnan mielestä erinomainen asia.

9. Hallintopalveluala

9.1. Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalain pykälässä 14. Kaupunginvaltuuston kokoukset pidettiin hybridikokouksina. Kokouksia oli vuoden 2022 aikana 7. Lisäksi pidettiin kolme valtuustoseminaaripäivää ja yksi iltakoulu. Kaupunginvaltuuston toimintakulut olivat n. 62 300 €, ja ne ylittyivät n. 8 600 € talousarvioon nähden. Perusteluna ylitykselle kerrotaan olevan 15 000 € maksanut strategiatyöhön liittyvä ostopalvelu.

Loimaan valtuustolla oli vain 7 kokousta vuonna 2022, kun samaan aikaan esimerkiksi Forssan valtuusto kokoontui 9 kertaa. Tarkastuslautakunta on pohtinut, onko Loimaalla asioiden käsittely enemmän lautakuntien vastuulla vai onko kaupunginhallituksella täällä suurempi rooli päätöksenteossa, kun valtuustoa ei tarvita yhtä usein päättämään.

9.2. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan toimintakulut alittivat budjetoidun 6088 eurolla ollen n. 28 000 €. Kaikkiin tarkastuslautakunnan kokouksiin saattoi osallistua hybridikokousmallilla.

9.3. Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta oli vastuussa aluevaaleista tammikuussa 2022 ja kokouksia oli 6. Toimintatuotot olivat budjetoitua suuremmat kulujen säilyessä lähellä budjettia. Toimintakatteen toteuma 4 441 €.

9.4. Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus kokoontui vuonna 2022 yhteensä 23 kertaa. Kaikki hallituksen kokoukset olivat hybridikokouksia. Kaupunginhallituksen (konsernijohto ja elinvoima) toimintakulut ylittivät 226 000 € talousarvion.

Kaupunginhallituksen toimintakate heikkeni 243 631 €. Vaikka kyseessä on merkittävä summa, oli vuoden 2021 heikkenemä vielä suurempi (724 260 €).

Konsernijohto

Loimaan kaupungin tilinpäätöksessä 2022 on toiminta kuvattu hyvin, mutta vastuualueet ja organisaatio voisi olla purettu selkeästi auki. Strategiset tavoitteet näiden mittarointi selkeää ja suunniteltua ja tavoitteet ovat näiltä osin toteutuneet pääsääntöisesti. Konsernijohtoon toimintakate heikkeni edellisvuodesta 250 100 €. Suurimpana yksittäisenä kulujen ylittäjänä mainitaan palveluiden ostot, mistä palo- ja pelastustoimen kulut ylittyivät 123 000 €. Ostopalveluista ei ole annettu tarkempaa selvitystä. Tarkastuslautakunta toivoisi ostopalveluiden avaamista tilinpäätöksessä (tästä samasta asiasta on maininta myös vuoden 2021 tarkastuskertomuksessa). Loimaan kaupungin verkkosivuilta löytyy vuoden 2021 ostolaskudata, mutta ei vielä vuodelle 2022.

Tarkastuslautakunta on tullut viitaten kohtaan 4.3 siihen käsitykseen, että konserniohjaus on ollut vajavaista.

Kaupunkistrategiaa 2022-2025 työstettiin vuoden 2022 aikana ja se hyväksyttiin kaupungin valtuustossa 29.8.2022.

Siirtyminen hyvinvointialueeseen vuonna 2023 aiheutti muutoksia toimintaympäristöön ja tätä 2021 alkanutta valmistelutyötä tehtiin koko vuoden 2022.

Elinvoima

Elinvoima-alan tarkoituksena on Loimaan elinvoiman vahvistaminen. Strategiset tavoitteet, niiden mittarointi ja toteuman seuranta on kirjattu selkeästi tilinpäätösasiakirjaan. Strategiset tavoitteet on tilinpäätöksen mukaan hyvin saavutettu, Loimaan markkinoinnissa työ jatkuu. Elinvoima-alan toimintakate toteutui vuonna 2022 hyvin lähelle budjetoidun mukaisesti.

Elinvoima-alan alaisina toimivat kaavatoimikunta, elinvoimatoimikunta ja kylien neuvottelukunta ovat mainittuina kohdassa "Toiminnan kuvaus", mutta näiden toiminnasta/tehtävistä ei ole mainintaa.

Rekrytointeja: markkinoinnin suunnittelijan toimen rekrytoinnista päätettiin 2022, maahanmuutto-ohjaaja aloitti keväällä 2022 ja Aukkaiden Loimaa -projektityöntekijä rekrytoitiin syksyllä 2022.

10. Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuneet myös kuntakonserneissa. Talousarviota valmisteltaessa on perusteltua asettaa konserni- ja tytäryhtiöille tavoitteet. Tavoitteiden avulla valtuustolla on mahdollisuus toteuttaa omistajaohjausta asianomaisen yhteisölainsäädännön sallimissa rajoissa. Kuntakonsernin ohjausta ja valvontaa sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista on selvitetty kohdassa 4.3.

Konserniyhtiöiden hallitustyöskentelyn perehdytys vaikuttaa olleen puutteellista.

10.1. Tytäryhteisöt

Tytäryhtiöillä on omat hallitukset ja ne toimivat osakeyhtiölain alaisesti vastaten omasta toiminnastaan.

Kehitys Oy Kurittula

Kehitys Oy Kurittulan toiminta on ollut vähäistä vuoden 2022 aikana. Loimaan kaupungin omistama Kehitys Oy Kurittula on ollut perustamassa Kiinteistö Oy Loimaa Yrityspuistoa, josta yksityiset osakkaat

merkitsivät osake-enemmistön vuonna 2021. Kehitys Oy Kurittulan sijoitukset Kiinteistö Oy Loimaan Yrityspuistoon olivat yhteensä 31 250 € osakkeisiin (25 kpl) ja 187 750 € SVOP-rahaston kautta. Kiinteistö Oy Loimaan Yrityspuisto on ostanut kaupungilta tontin Niittykulmasta hallin rakentamista varten. Varsinaiset rakennustyöt alkavat vuoden 2023 aikana. Yhtiön vuoden 2022 tulos oli 910 € alijäämäinen ja tasearvo 31.12.2022 oli n. 363 600 €.

Hulmin Huolto Oy

Hulmin Huolto Oy hoitaa Loimaan Vuokra-asunnot Oy:n ja Loimaan kaupungin suoraan omistamien huoneistojen vuokrauksen ja huolehtii myös kiinteistöjen huollosta. Hulmin Huolto Oy:n liikevaihto vuonna 2022 oli n. 664 600 € (vuonna 2021: 702 100 €). Yhdessä laskeneen liikevaihdon ja nousseiden muiden kulujen johdosta, liiketulos valahti tappiolle, ollen vuonna 2022 -67 130 € (vuonna 2021: 13 346 €).

Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot

Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnoille kuuluu 35 vuokrataloa ympäri Loimaata. Huoneistoja on yhteensä 468 kpl (vuonna 2021 491 kpl). Vuoden 2022 aikana Alastarolla oleva Pajapuisto-niminen kerrostalo purettiin, jonka takia huoneistoja poistui 23 kpl. Huoneistojen käyttöaste tilinpäätöshetkellä oli erinomaisella 96 %:n tasolla. Hirvikoskella sijaitsevien asuntojen kysyntää on nostanut esimerkiksi maahanmuutto. Yhtiön hoitokate vuonna 2022 oli 1 079 641 € (vuonna 2021: 560 907 €).

Yhtiö ei korottanut vuokria vuoden 2022 aikana, joten vuokraamisesta saadut tuotot pysyivät samalla tasolla vuoteen 2021 verrattuna. Hoitokatteen roima nousu selittyy pääasiassa kiinteistöjen muilla tuotoilla. Nousseesta hoitokatteesta huolimatta yhtiön liiketulos vuonna 2022 oli tappiolla 434 801 € (vuonna 2021: -139 699 €). Loimaan kaupungin tilinpäätösasiakirjassa liiketappioksi oli ilmoitettu 506 101 €, joten yhtiön itsensä ilmoittama luku ja kaupungin luku eivät täsmää. Liiketuloksen painuminen tappiolle selittyy suurimmaksi osaksi verotusperusteisten varausten muutoksella -790 302 €.

Kiinteistö Oy Telkäntie 1

Kiinteistö Oy Telkäntien omistuksessa on kolme asuinkerrostaloa, joiden yhteenlaskettu huoneistomäärä on 75 kpl. Vuokrausaste on edelleen parantunut ja on hyvällä 94 %:n tasolla (vuonna 2021: 91 %). Tilikauden tulos vuonna 2022 oli 9427 € tappiollinen (vuonna 2021: -7 981 €). Huoneistoissa on tehty remontteja tarpeen mukaan ja lisäksi uusittu olko-ovet. Yhtiölle tehtiin julkisivujen kuntotutkimus sekä muuta kiinteistöjen hoitoon liittyvää suunnittelua.

Loimaan Kaukolämpö Oy

Loimaan Kaukolämpö Oy on Loimaan kaupungin ja Sallila Energian omistama yhtiö. Loimaan kaupunki omistaa yhtiöstä 51 % ja Sallila Energia 49 %. Loimaan Kaukolämpö myy kaukolämpöä Loimaan kaupunkialueella sekä Alastaron taajaman alueella. Vuosi 2022 oli Loimaan Kaukolämmön Oy:n 43. toimintavuosi.

Yrityksen liikevaihto oli vuonna 2022 5,28 milj. € (vuonna 2021 5,46 milj. €). Yhtiön varsinaisen liiketoiminnan kannattavuus laski kuitenkin edellisvuodesta 43 %, pääasiassa polttoaineiden, sähkön ja tarvikkeiden kustannuksien nousun vuoksi. Lauhasta talvesta johtuen yrityksen lämmön myynti laski n. 4 % verrattuna viime vuoteen. Heikentyneestä kannattavuudesta huolimatta yritys teki vuonna 2022 2 665 154 € voitollisen liiketuloksen (vuonna 2021; 750 180 €). Suuri liikevoitto selittyy liiketoiminnan

muilla tuotoilla, jotka olivat vuonna 2022 n. 2 733 000 € (vuonna 2021: 53 000 €). Suurin osa muista tuotoista on syntynyt yhtiön myymillä päästöoikeuksilla.

Vuoden 2022 aikana aloitettiin Niittukulman pellettilaitoksen rakennustyöt. Valmistuminen siirtyi kuitenkin talven 2023 puolelle johtuen komponenttien saatavuusongelmista. Pellettilaitoksen kokonaisinvestointi on 1,75 milj. €, joka rahoitettiin päästöoikeuksien myynnillä.

Lisäksi vuoden 2022 aikana päätettiin kaukolämmön myyntihinnan ja tehomaksun korotuksista, jotka tulevat olemaan +10 % kummallekin. Korotukset astuvat voimaan vuoden 2023 alusta.

Yhtiö esittää jaettavaksi vuoden 2022 tuloksesta 380 000 € osinkoa. Loimaan kaupungin osuus jaettavasta osingosta on 51 %.

Tarkastuslautakunta antaa erityismaininnan selkeälukuisesta ja hyvin yrityksen tilaa- ja toimintaa kuvaavasta tilinpäätöskertomuksesta.

Kiinteistö Oy Alastaro-koti

Loimaan kaupunki omistaa kyseisen Kiinteistöosakeyhtiön osakekannasta 60 %.

Tarkastuslautakunnalla oli käytössään ainoastaan yritykseltä saatu tasekirja, jonka pohjalta on vaikeaa hahmottaa yrityksen tilikauden 2022 toimintaa.

Kaupungin tilinpäätösasiakirjan pohjalta voidaan vain todeta, että liikevaihto vuonna 2022 oli 57 137 € ja liiketulos -6 411 €.

10.2. Kuntayhtymät

Lounais-Suomen Koulutuskuntayhtymä

Lounais-Suomen Koulutuskuntayhtymä tuottaa Loimaan lukiopalvelut. Yhtymän tulos oli 2,12 milj. € ylijäämäinen (vuonna 2021: 224 288 €).

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri kuntayhtymä

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin tulos oli 25 041 521 € alijäämäinen (vuonna 2021: 751 566 € ylijäämäinen).

Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri kuntayhtymä

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän tulos tilikaudelta oli 340 843 € ylijäämäinen (Vuonna 2021; 1,119 miljoonaa euroa ylijäämäinen). Kuntayhtymällä on ollut tiloja vuokralla Loimaan Alastarolla AHOS-kodista.

Varsinais-Suomen liitto

Varsinais-Suomen Liiton tulos oli 65 243 € alijäämäinen (Vuonna 2021; 9 976 € alijäämäinen).

10.3. Loimaan Vesi -liikelaitos

Loimaan Vesi -liikelaitos on laadukkaiden ja ekologisten vesihuoltopalvelujen tuottaja. Sillä on oma johtokunta, joka valvoo ja vastaa sen toiminnasta. Loimaan Vesi -liikelaitoksen tilikauden tulos v. 2022 on toista vuotta peräkkäin alijäämäinen. Toisaalta vuoden 2020 tilikauden tulos oli ylijäämäinen n. 237 000 €.

Vuoden 2022 tilinpäätösasiakirjan sivulla 159 kohdassa 1.3.4. mainitaan, että Vesi-liikelaitoksen merkittävät poikkeamat talousarvioon nähden on kerrottu tilinpäätösasiakirjan kohdassa 7.1. Kuitenkin kohta 7.1. sisältää kaupungin ja Vesi-liikelaitoksen tuloslaskelman, ei siis merkittäviä poikkeamia. Merkittävät poikkeamat löytyvät tilinpäätösasiakirjasta kohdasta 9.7. sivulta 170.

Näin ollen tilinpäätösasiakirjan lukemisen helpottamiseksi tarkastuslautakunta toivoo kiinnitettävän enemmän huomiota tilinpäätösasiakirjan selkeään laadintaan.

Vuonna 2021 aloitettu uuden toimisto- ja varistorakennuksen rakentaminen saatiin valmiiksi kesällä 2022. Valmiiksi tuli myös Myrskylinnan alueen vesijohdon ja jätevesiviemärin saneeraus sekä Kankaankujan ja Eteläkaari Itä rakentaminen. Tuloslaskelman 2022 mukaan Loimaan Vesi -liikelaitoksen tilinpäätös muodostui alijäämäiseksi. Tulot alittivat budjetoidun. Myös menot alittivat budjetoidun. Investointien alittuminen budjetoidusta johtui kaupungin teknisen toimen kanssa yhteistyössä tehtävien hankkeiden aloituksen siirtymisestä vuodelle 2023. Liikelaitoksen tilikauden alijäämä on noin 125 500 €.

Tarkastuslautakunta antaa kiitoksen Loimaan Vesi-liikelaitokselle hyvästä ja ansiokkaasta työstä vuodelta 2022.

11. Sosiaali- ja terveystaloudellinen

Sosiaali- ja terveystaloudellinen vastasi sosiaali- ja terveystaloudellisten järjestämisestä kaupungin asukkaille ja kiireellisissä tilanteissa kaupungissa oleskeleville henkilöille. Sosiaali- ja terveystaloudellinen oli suurin kaupungin menoerä suurimmalla henkilöstömäärällään sekä ostopalveluillaan

Yhteistyösopimuksen nojalla Loimaan terveys- ja hoivapalvelut järjesti perusterveydenhuollon palvelut Loimaan kaupungin lisäksi Oripään kunnan asukkaille. Oripään terveysaseman palveluiden ulkoistamisesta oli sovittu jo vuonna 2021, mutta sitä ei edelleenkään saatu ulkoistettua vuonna 2022.

Hyvinvointialueen vaalit pidettiin tammikuussa 2022. Aluevaltuusto valmisteli Varsinais-Suomen hyvinvointialueen perustamista 1.1.2023 alkaen, jolloin sosiaali- ja terveystaloudellinen siirtyy hyvinvointialueen alaisuuteen. Sosiaali- ja terveystaloudellisen henkilöstö osallistui osaltaan valmisteluun.

11.1. Hallinto

Hyvinvointipalvelualan kahdeksasta strategisesta tavoitteesta toteutui 5. Asiakaskyselyä ei toteutettu vuonna 2022. Huostaanotettujen 0-17-vuotiaiden loimaalaisten lasten osuus on korkeampi kuin keskimäärin Varsinais-Suomessa sen ollen 2,0 %, kun muualla se on 1,6 %. Lääkärille pääsyn jonotusajan tavoitteeksi oli asetettu 14 vrk:tta, mutta se on ollut vuonna 2022 välillä 34-55,5 vrk:tta.

Sosiaali- ja terveysjohtaja siirtyi muihin tehtäviin 3.8.2022. Virkaa ei täytetty, vaan tehtävät jaettiin johtavalle ylilääkärille ja aikuis- ja vammaispalvelupäällikölle. Johtava ylilääkäri siirtyi 1.11.2022 50-prosenttisesti Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palvelukseen. Näiden johdosta henkilöstökulut alittuivat n. 61 000 euroa budjetoidusta.

11.2. Sosiaalityö

Sivulla 63 mainitaan sosiaalityön palvelujen ostot, mutta summaa ei ole, vaan sen paikalla on ?-merkki. Sivulla 64 kohdassa "Palveluiden ostot" mainitaan kyllä, että merkittävimmät palveluostot olivat lastensuojelun sijaishuollon palvelut sekä kuljetuspalvelut, mutta tarkempaa selvitystä siinä ei ole,

vaan päinvastoin todetaan *"Kokonaisuutena lastensuojelun ostopalveluun varattu määräraha osoittautui palvelutarpeen kasvun vuoksi riittämättömäksi"*. Asiaa on selvitetty osin sivulla 65, jossa niiden kerrotaan ylittävän budjetin 1,2 milj. €. Syynä sanotaan olevan ostopalvelujen suurempi käyttöaste erityisesti sijaishuollossa sekä päihdehuollon ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa. Tarkastuslautakunta kysyykin, mitkä olivat sosiaalityön palvelujen ostot vuonna 2022.

Hyvinvointialueuudistus toi Loimaalle muutoksia, kun kuntouttava työtoiminta siirrettiin kaupungin työllisyyspalveluista hyvinvointialueelle ja maahanmuuttoon liittyvät palvelut sosiaali- ja terveyspalveluista kaupungin elinvoimapalveluihin.

Sosiaalityöntekijöiden rekrytoinneissa on ollut haasteita Loimaalla jo monta vuotta, josta syystä sosiaalityöntekijöiden virat on osin täytetty sijaisjärjestelyin myös vuonna 2022. Sosiaalityön koko henkilöstömäärä nousi, osasyynä lastensuojeluyksikön ottaminen omaksi toiminnaksi (7 hlöä). Sosiaalityön toimintakate (ulkoiset tulot ja kulut) oli talousarviomuutokset huomioiden n. 1,3 milj. € suuremmat. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion yli 1,4 milj. €, mikä oli suurin menoylitys.

11.3. Terveys- ja hoivapalvelut

Terveys- ja hoivapalvelujen toimintakate oli talousarviomuutokset huomioiden 1,8 milj. € pienempi. Palvelujen ostot olivat peräti 957 000 € pienemmät kuin budjetoitu. Tämä johtuu osaltaan erikoissairaanhoidon käytön vähenemisestä Koronapandemian vuoksi. Ns. hoitovelkaa on tehty pitkin koronavuosia eikä kukaan tiedä, kuinka paljon se on vaikuttanut ihmisten terveyteen heikentävästi. Aikaisempien vuosien tilinpäätöksistä näkee, että kaupunki on jatkuvasti alibudjetoitunut sosiaali- ja terveyspalvelualan, mikä näkyy nyt uuden hyvinvointialueen kriisiytyvässä taloustilanteessa.

Hyvinvointilautakunta päätti kokouksessaan 19.4.2022 antaa puoltavan lausunnon ikäihmisten palveluasumisen ARA-avustuksen hakemukseen Suomen Hoiva ja Asunto Oy:lle. Näin Loimaan ikäihmisten palveluasumisyksikön rakentaminen saatiin alulle. Loimaalle todellakin tarvitaan uusi palveluasumisyksikkö, sillä yli 75-vuotiaiden suhteellinen osuus väestöstä kasvaa koko ajan.

Uudistuksia tehtiin paljon, kun valmistelua hyvinvointialueeseen liittymiseksi tehtiin nopealla aikataululla. Esimerkiksi tietojärjestelmien uusiminen, RAI- toimintakykymittarin käyttöönotto ikääntyneiden palveluissa, hoitajajärjestöjen työtaistelutoimenpiteet sekä unohtamatta vielä jylläävää COVID-pandemiaa kuormittivat terveys- ja hoivapalveluja. Kuitenkin palvelukeskuksessa kyettiin toteuttamaan tällä kertaa koko palvelukeskuksen toimintaan kohdistuva ulkoinen laaduntunnistusauditointi marraskuussa 2022. Laaduntunnistuspalkinto (SHQS-laatuohjelma) on saatu Loimaalla v. 2020 ja oli voimassa huhtikuuhun 2023 asti.

12. Sivistyspalveluala

Loimaan kaupungin sivistyspalveluissa toteutui 1.8.2021 kouluverkkouudistus ja sen mukaisesti suljettiin Kojonkulman ja Virttaan koulut sekä Alastaron yläaste. Tarkoituksena oli saada kustannussäästöjä. Niitä ei voi suoranaisesti osoittaa vuonna 2022, kun sekä toimintakulut että henkilöstökulut ovat kasvaneet vuodesta 2021. Lisäystä on myös kuljetuspalveluiden ostoissa.

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä siitä, miten tässä kävi näin. Tavoitteet ja toteuma olisi nyt syytä purkaa selkeästi auki. Luonnollisesti polttoaineiden hinnan nousut ja yleinen kustannuskehitys ovat aiheuttanut lisäkuluja, mutta säästöistä puhuttaessa näiden taakse ei voi verhoutua (kustannukset ovat nousseet muuallakin). Onko päätöksentekoprosessi ollut tässä asiassa toimiva ja onko tulevaisuuden eri skenaarioita osattu ennakoida riittävästi? Onko huomioitu kaupungin kokonaisuus,

jos rakennuksista kuitenkin aiheutuu tekniselle sektorille kuluja? Kuinka suuri painoarvo on konsulteilla ja konsulttitoimistojen valinnalla ja kuinka paljon toimieliminä ohjaamme konsulttien toimintaa "haluttuun" suuntaan?

Niin varhaiskasvatuksen kuin perusopetuksenkin osalta on kohdassa "Toimintaympäristön muutos" on listattu erinäisiä asioita, jotka ovat mahdollisesti voineet muuttaa toimintaympäristöä, mutta niiden vaikutusta ei ole mitenkään selvitetty. Esimerkiksi "Taloustilanteen vaikutus palveluihin (mm. palvelujen laajuus)." ei mitenkään kerro, miten taloustilanne on vaikuttanut. Tai myöskään "Erialaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen." ei selvitä sitä, kuinka minkin tilanteen aiheuttamat muutokset ovat vaikuttaneet palveluiden järjestämiseen. Onko niitä oikeasti ollut, kun puhutaan mahdollisesti aiheuttamista muutoksista? Kohdassa pitäisi esittää todelliset muutosten aiheuttajat ja niiden vaikutukset. Useat kyseisen pääotsikon alla luetellut asiat eivät koske muutoksia, joten ne ovat väärässä paikassa. Niille pitäisi olla joku muu pääotsikko kuten esimerkiksi "Toiminnan perustiedot".

12.1. Varhaiskasvatus

Jo vuonna 2021 varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli erittäin korkea. Puistometsän päiväkotiin perustettiin silloin yksi ylimääräinen ryhmä lisääntyneen päivähoitotarpeen vuoksi. Se ei riittänyt, vaan keskusta-alueelle perustettiin 1.2.2022 toinen lisäryhmä vuokrakiinteistöön. Kirkonkylän koulun tiloissa toimii yksi varhaiskasvatuksen esiopetusryhmä lv. 2022-2023. Syynä on suurelta osin perhepäivähoidon väheneminen talousarvioon verrattuna ja konkreettisesti vuodesta 2021. Myös maksetun kotihoidon tuen määrä alittui budjetoituun verrattuna (36 000 €), mikä tarkoittanee osin sitä, että enemmän lapsia on viety päivähoitoon. (Osa johtunee pienemmästä lapsimäärästä.)

Eikö ole osattu varautua tähän muutokseen, kun Hirvimetsän päiväkodin avauksen yhteydessä suljetun Mahlapuiston päiväkodin tiloihin on suunniteltu avattavaksi tarvittaessa yksi ryhmä? Syksyllä 2022 käynnistetty palveluverkkoselvitys toivottavasti selkeyttää tilannetta pitkäjänteisesti.

Lisääntynyt hoidon tarve ja 1.8.2022 voimaan tullut varhaiskasvatuslain muutos ovat merkinneet henkilöstöresurssin lisätarvetta. Koronan vaikutus näkyi edelleen suurena sijaisten tarpeena. Toivottavasti Loimaa pystyy pitämään henkilöstön muodollisen kelpoisuuden tason, joka oli 98 %, kun lakiuudistus vaatii lisää erityisopettajia.

Varhaiskasvatuksessa on kehitetty strategisen tavoitteen mukaisesti sähköisten palveluiden saatavuutta ottamalla käyttöön Tiera Vesseli toiminnanohjausjärjestelmä, minkä hankinta lisäsi palveluiden ostoja.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ostot (n. 2 300 000 euroa/vuosi) yksityisiltä palveluntuottajilta ovat kallistuneet ja myös siellä on tarvetta lisätä henkilöstömäärää lakiuudistuksen takia, joten korotuspainetta on varmaan edelleen.

Huomattava on Hirvimetsän päiväkodin aiheuttamat varhaiskasvatuksen lisääntyneet käyttömenot (n. 80 000 - 90 000 €/vuosi), jotka johtuvat sisäisten vuokrien sijaan maksettavista leasing-rahoituksen ulkoisista vuokrakuluista.

12.2. Perusopetus

Vuonna 2022 Loimaan kaupungin perusopetuksessa oli 8 koulua. Niistä kuusi alaluokkien koulua, Puistokadun koulu on yläkoulu ja Hirvikosken yhtenäiskoulussa on alaluokkien ja yläluokkien oppilaita

sekä lisäksi siellä annetaan erityistukea tarvitsevien esiopetusta (kaksi oppilasta). Kouluissa on tällä hetkellä vapaata tilaa, vaikka tilankäyttö tehostui kouluverkon muutosten jälkeen. Kolmen alakoulun tiloissa on myös varhaiskasvatusta.

Hirvikoskelle on keskitetty erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus (neljä ryhmää) ja siellä on myös paljon muuta erityisopetusta (viisi ryhmää), jota on myös muualla. Loimaalla on paljon erityisopetusta, jota sai osa-aikaisena erityisopetuksena 322 oppilasta ja tehostettuna tukena 212 oppilasta. Erityisopetusta annetaan sovitusti myös naapurikuntien oppilaille. Heitä oli 14,5 % ryhmien oppilaista.

Pitkien koulumatkojen vuoksi täällä on erityisen paljon kuljetusoppilaita; OPH:n vuoden 2021 raportin mukaan 578 oppilasta, kun Forssassa oli vain 218,5 ja Liedossa 542,5 oppilasta. Vaikka oppilaskohtaiset kustannukset olivat alle valtakunnallisen tason, niin niistä muodostuu iso summa.

Ukrainan sodan seurauksena myös Loimaalle tuli joukko ukrainalaisia kouluikäisiä lapsia. Heitä on ollut syksyllä 2022 valmistavassa opetuksessa Keskuskoululla ja Hirvikoskella yhteensä 42 ja lisäksi muita valmistavan opetuksen oppilaita 11. Heitä varten on tarvittu lisää opettajia. Siirtyessään normaaliin opetukseen heille tarvitaan lisää suomi vieraana kielenä eli S2-opetusta.

Perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat arvion mukaan 2022. Joulukuussa tehdyn asiakastytyväisyyskyselyn vastausten keskiarvo oli 3,4, mikä on asetetun tavoitteen 3,3-3,5 mukainen. Valtionapua oli saatu kerhotoiminnan tukemiseen 16 000 € ja harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen 45 000 €. Kerhojen määrä oli kevätlukukaudella 42 (tavoite 40-45), mutta syyslukukaudella vain 36, mikä jäi alle tavoitteen.

12.3. Vapaa-aikapalvelut

Korona ei enää juurikaan rajoittanut vapaa-aikapalveluiden toimintaa, mutta vaikutti kävijämääriin, joiden uskotaan palautuvan entiselleen vasta jonkin ajan kuluttua. Ukrainan tilanne ei sen sijaan ole suuremmin vaikuttanut palveluiden käyttöön.

Vapaa-aikapalveluiden toimintatuotot jäivät n. 81 000 € arvioiduista eli olivat vain 87,9 %. Kulut myös alittuivat jonkin verran, mutta olivat lähempänä talousarviota eli 98,8 %. Hankerahoitus oli 100 000 € edellistä vuotta vähäisempää, vaikka hankkeita oli käynnissä edelleen paljon. Myyntitulot (pääsymaksut, kurssimaksut yms.) lisääntyivät n. 90 000 €, mikä johtuu paljolti vuoden 2021 käytön koronarajoituksista.

Vapaa-aikapalveluiden strategiset tavoitteet ovat toteutuneet edelleen vain osittain. Uusia sähköisiä asiakaspalveluita ei ole edelleenkään saatu hankittua.

Vapaa-aikapalveluiden päätoimisen henkilöstön määrä on edelleen suhteellisen vähäinen. Se tuo haasteen/riskin monien palvelujen järjestämiselle. Esimerkiksi nuorisosihteerin virka oli 5 kuukautta täyttämättä ja opistojen rehtorin virkaa hoidettiin loppuvuodesta tilapäisjärjestelyin. Henkilöstömäärä oli 5,2 vähemmän kuin talousarviossa.

Kirjastopalvelut

Kirjastokäynnit jäivät hiukan odotettua pienemmiksi, mutta lainausmäärät pysyivät normaalilla tasolla. Kirjastotoimenjohtajan paikka on täytetty määräaikaaisesti. Kirjaston vaihtuvilla kirjanäyttelyillä on saatu kirjastot viihtyisiksi ja opettavaisiksi paikoiksi.

Kirjastopalvelut on tarkoitettu koko väestölle. Keskeinen tavoite on, että kaikki käyttäjät huolimatta mahdollisista toimintarajoitteista voivat hyödyntää kirjaston palveluja. Erityisesti on mainittava kirjaston yhteistyö Saavutettavuuskirjasto Celian kanssa. Se on valtion erikoiskirjasto, joka tuottaa ja välittää ääni- ja pistekirjoja sekä muita erikoisvalmisteisia kirjoja ja oppimateriaaleja. Loimaan kirjasto välittää Celian palveluja asiakkaille, joiden on vaikea lukea tavallista kirjaa, ja opastaa palvelun käytössä.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluista Loimaan taidetalo on kasvattanut kävijämääriä arvioitua enemmän. Vaihtuvat näyttelyt ovat saaneet ihmisiä liikkeelle ja musiikilliset illat ovat keränneet hyvin kävijöitä. Patsaspuisto jatkaa kutakuinkin entisen tasoilla kävijämäärillä ja potentiaalia on suurempaankin trafiikkiin.

Kulttuuripalvelut tukee avustuksilla paikallisia musiikin, taiteen, teatterin, tanssin, kulttuuriperinnön sekä muita kulttuurialan yhdistyksiä, mikä on tärkeää paitsi yhdistysten talouden niin myös kaupungin tapahtumien ja vireyden kannalta.

Varsinais-Suomen liiton ja Turun koordinoiman koko Varsinais-Suomen kattavan Varsinaista kulttuuria -hankkeen (VARKU) puitteissa Loimaan seutukunnalle palkattiin sanataiteilija ajalle 3.10.-31.12.2022. Taiteilijan työ maksettiin hankerahoista ja kunnat vastasivat materiaalikuluista sekä työtiloista.

Liikuntapalvelut

Alastaron yläasteen oppilaiden siirto Puistokadun koululle syksyllä 2021 antaa päiväaikaan tilaa Alastaro-hallille, mutta ruuhkauttaa puolestaan liikuntahallin päiväkäyttöä entisestään.

Loimaan kaupungin liikuntatilat ovat alimitoitettuja, kun kaupungissa on vuonna 2023 yhteensä 3 liigajoukkuetta, suuri määrä harrastajia seuroissa ja kaupungin ohjattua kuntoliikuntaa, jolloin on haasteellista saada salivuorot riittämään kaikille. Liikuntatilojen riittävyys ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden täyttäminen ei ole toteutettavissa. Siksi käynnistettiin uuden harjoitushallin ja urheilukeskuksen huoltorakennuksen tarvekartoitus.

Liikunnallisen elämäntavan kehittämisavustusta on saatu 13 500 €. Hankkeelle on myönnetty jatkorahoitusta 15 000 € vuodelle 2023.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluissa on jatkunut jo useamman vuoden etsivän nuorisotyön hanke, johon on saatu vuosittain avustusta 45 000 €. Vuonna 2022 oli käynnissä myös koulunuorisotyön hanke, jonka tavoitteena oli kouluissa tehtävän nuorisotyön vahvistaminen. Siihen myönnettiin avustusta 41 000 €, jolla oli palkattu koulunuorisotyöntekijä, ja loppuvuodesta 2022 sille myönnettiin jatkorahoitusta 35 000 € vuodelle 2023 koulunuorisotyöntekijän jatkoa varten. Tämä on hyvä lisä.

Nuorisopalveluiden Alastaron nuorisotilan tilanne ei ole parantunut, vaikka jo aiemmin oli sekä työpaikkaselvityksessä että palotarkastuksen yhteydessä todettu, että puutteet tulee korjata. Samoin Hirvikosken nuorisotila on edelleen epätarkoituksenmukainen.

Työväenopisto ja musiikkiopisto

Työväenopiston kohdalla on mainittu brutto-opiskelijat ja netto-opiskelijat, muttei selvitetty sisältöä. Brutto-opiskelijoiden määrä on noussut vuodesta 2021 (2358 -> 3045), mutta netto-opiskelijoiden laskenut 1540 -> 1491). Molemmat luvut ovat huomattavasti alle talousarviossa mainittujen. Sisältö

olisi hyvä avata kertomuksessa. Opetuksen tuntimäärä on noussut selvästi edellisestä vuodesta, mutta jäänyt edelleen vähän alle tavoitteena olleen yli 80 % arvon (79 %). Se on kuitenkin valtionosuusrajan yläpuolella.

Työväenopistolla oli vuonna 2022 käynnissä taiteen perusopetuksen kehittämiseen liittyvä hanke, joka sai avustusta 25 500 €. Sen aikana päivitettiin kuvataiteen ja teatteritaiteen opetussuunnitelmia.

Musiikkiopiston toiminnan laajeneminen musiikkileikkikoulutoiminnalla syksyllä 2021 aiheutti lisäkuluja myös vuonna 2022. Musiikkiopistolla oli vuonna 2022 ns. PETI-hanke (pedagogiset tilat), johon avustusta myönnettiin 26 451 euroa. Hankkeen aikana oppimisympäristöjä uudistettiin ja päivitettiin musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelma. Musiikkiopistolle on myönnetty Erasmus+-akreditointi vuosille 2022-2027.

Musiikkiopiston ja työväenopiston rehtorin jäänti virkavapaalle ja tehtävien tilapäisjärjestelyt ovat tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan vaikuttaneet opettajien työhön ja jaksamiseen, kun on ollut epätietoisuutta rehtorin hoitamien tehtävien jatkosta. Vaikuttaa siltä, että työnjako ei ole toiminut tai ei ole ollut kaikille selvää. Tarkastuslautakunta on myös miettinyt, onko yhteisen rehtorin valinta opistoille hyvä ratkaisu, kun opistojen rakenne ja opiskelijamäärät ovat kovin erilaiset.

13. Tekninen- ja ympäristöpalveluala

Palvelualan elinympäristöpalvelualan toimintakulut olivat vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna 263 000 € pienemmät ja 312 000 € vähemmän kuin muutetussa talousarviossa. Myös toimintatuotot jäivät talousarviosta 346 000 €. Henkilöstökulut alittuivat budjetoidusta täyttämättä jääneiden vakanssien vuoksi. Palvelujen ostot on kuvattu tilinpäätösasiakirjassa selkeästi.

Suurimpina syinä määrärahojen käyttämättömyyteen voidaan pitää Metsämaan jätevedenpuhdistamon rakentamisen lykkääntymistä sekä Satakunnantien kunnallistekniikan saneerausurakan siirtymistä seuraaville tilikausille. Myös pienempiä julkisivukorjausurakoita siirrettiin eteenpäin.

Monta vuotta kaavailtu Metsämaan pienpuhdistamon rakentamisen suunnittelu aloitettiin vihdoin loppuvuodesta 2022 ELY-keskuksen antaman kehotuksen jälkeen. Loimaan kaupunki haki Metsämaan pienpuhdistamolle ympäristölupaa AVI:lta jo 30.5.2017. Lupa myönnettiin ja tuli lainvoimaiseksi 17.9.2019. Silloin oli valmistumisajaksi määrätty 1.6.2020. Suunnittelu ei kuitenkaan edennyt ja 25.5.2021 elinympäristövaliokunta käsitteli asiaa, jolloin puhdistamisen aikatauluksi ilmoitettiin 1.10.2022. Kun suunnittelua ja maastotöitä jatkettiin vuonna 2022, niin todettiin, ettei hanke valmistu lokakuuhun 2022 mennessä. Elinympäristölautakunta myönsi hankkeelle kokouksessaan 20.9.2022 250 000 € lisämäärärahan, joka siirrettiin Satakunnantien kunnallistekniikan peruskorjauksesta. Kokouksessaan 13.12.22 lautakunta totesi, että ELY-keskus on tarkastuksensa tuloksena antanut kaupungille kehotuksen noudattaa ympäristöluvan määräyksiä ja asettanut uudeksi määräajaksi toiminnan aloittamiselle 31.5.2023. Samalla lautakunta valtuutti teknisen johtajan tekemään hankintapäätöksen hankkeesta. Tarkastuslautakunta katsoo, että kaupungilla olikin syytä alkaa pikimmiten hankkeen toteutus.

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan hankkeiden viivästymiset johtuivat pääasiassa hankkeiden vajavaisesta suunnittelusta. Kunnallinen hankesuunnittelu vie aikaa ja Loimaan kaupunkia on jo pidempään vaivannut teknisen sektorin resurssipula. Myös riittävän tarkka budjetointi on yleisesti pienemmissä kaupungeissa haastavaa. Soteuudistus on sitonut voimavaroja myös tekniseltä puolelta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hankkeet valmistellaan ja suunnitellaan huolella.

Silloin jo hankkeen alkuvaiheessa kustannusten arviointi on tarkempaa ja johtaa oikeampaan lopputulokseen, mikä on taloussuunnittelun kannalta tärkeää. Voidaankin sanoa, että vuonna 2022 suurelta osin päivitettiin investointihankkeiden hankesuunnitelmia eikä päästy vielä aloittamaan hankkeiden varsinaista toteutusta. Tarkastuslautakunta toivoo, että hankkeista tehtäisiin suunnitelmallisesti kunnan esiselvitys ja perusteellinen hankesuunnitelma, mikä näkyisi seuraavien tilikausien investointihankkeiden laadukkaana ja määrätietoisena toteutuksena, budjettikuria unohtamatta.

Kaikki vuoden 2022 tilinpäätöksessä mainitut 12 strategista tavoitetta on merkitty toteutuneiksi vuoden aikana. PTS-suunnitelmien päivitystä kiinteistöjen kunnossapitotöiden osalta ei kuitenkaan päästy aloittamaan ison henkilöstövajeen vuoksi. Niitä ovat mm. "Tilojen käytön tehostaminen" /selvitystyö aloittamatta, "Kiinteistöhuollon järjestämisvaihtoehtojen selvittäminen" /selvitystyö aloittamatta ja "Varastopalveluiden järjestämisvaihtoehtojen selvittäminen" /selvitystyö käynnissä.

Suuri muutos kaupungin elinympäristöpalvelualalle on Varsinais- Suomen hyvinvointialueen toiminnan aloitus vuonna 2023, jolloin kunnat vuokraavat omistamansa tilat hyvinvointialueille. Muutosta on valmisteltu vuonna 2022. Loimaan kaupungilla on näitä kohteita 25 ja yksiköitä 5.

Yksi keskeisimmistä tekniikka- ja ympäristötoimialan tavoitteista vuodelle 2022 oli saattaa loppuun pitkään valmisteilla ollut organisaatiomuutos. Tämä tavoite saavutettiin vuoden 2022 aikana. Elinympäristölautakunnan esitys palvelualuemuutokseen liittyvistä nimikkeiden muutoksista hyväksyttiin hallituksessa 16.5.2022 ja kaupunginjohtajan päätöksellä 22.8.2022 Tekniset ja ympäristöpalvelut -palveluala jaettiin seuraaviin palvelualueisiin; hallinto, rakennus- ja ympäristövalvonta, kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut, mittaus- ja paikkatietopalvelut sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Yhtenä merkittävimmistä riskeistä vuodella 2022 todettiin henkilöresurssien riittävyys. Riski toteutui siten, että merkittävimmät rekrytoinnit saatiin tehtyä vasta tilikauden lopussa. Huolimatta vajavaisista resursseista, tekninen- ja ympäristötoimiala saavutti asetetut tavoitteet. Vuoden aikana käynnissä oli rekrytointeja kuten rakennustarkastaja, kiinteistörekisterin hoitaja, mittamies, kaupungininsinööri ja kiinteistömestari. Kiinteistörekisterin hoitaja ja rakennustarkastaja palkattiin syksyllä 2022. Henkilöstömenoista säästyivät 160 000 € talousarvioon nähden, kun myös neljä kausityöntekijää oli työllistämistuella.

Vaikeuksista ja haastavasta tilanteesta huolimatta voidaan sanoa lokakuussa 2021 aloittaneen teknisen johtajan saaneen aikaan hyviä linjauksia vuonna 2022. Tavoitteet on aikataulutettu ja näiden toteutumista seurataan. Organisaatio on käyty läpi ja tarvittavia rekrytointeja on alettu tehdä.

Rakennuttamispalveluiden ja tilapalveluiden "merkittävimpiä" tapahtumia:

Hirvikosken uuden Hirvimetsän päiväkodin vastaanottotarkastus pidettiin kesäkuussa ja toiminta alkoi elokuussa.

Lastentalon päiväkotirakennuksen purku-urakka valmistui toukokuussa.

Lamminkadun Paloaseman tilamuutokset: Hankesuunnittelu valmistui keväällä 2022, mutta kustannustason lähes kaksinkertaistuttua päätettiin hanke keskeyttää.

Toteutuneet investoinnit on esitetty kohdassa investoinnit.

14. Tarkastuslautakunnan toimenpide-esitykset

Tytäryhtiöiden tavoitteet on liitetty konserniohjeisiin. Näitä ei ole kuitenkaan avattu sen tarkemmin. tarkastuslautakunta pyytää näiden tavoitteiden selkeämpää avaamista.

Eri toimialojen "palvelujen ostot"- mainitaan tilinpäätöksessä toimialoittain. Näitä ei kuitenkaan ole eritelty sen tarkemmin. Tarkastuslautakunta toivoo jatkossa, että Tilinpäätös-asiakirjasta löytyy tarkempi erittely ostetuista palveluista.

Investoinnit, joille on olemassa päätös tai jotka on jo aloitettu, tulee hoitaa maaliin saakka. Uusia investointeja tarvitaan, mutta kaupungin velkatilanne tulee ottaa huomioon varsinkin tämän hetken korkotilanteessa.

15. Allekirjoitukset

Loimaalla 31.5.2023

Markku Pulliainen, pj

Riina Heinonen, vpj

Maiju Boenisch

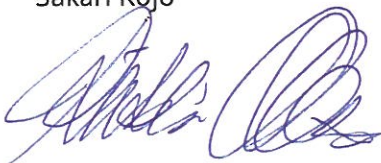
Mimosa Helander

Kimmo Kannisto

Sakari Kojo

Riikka Ollila

Loimaa